

פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016-2020 – תיקון

החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מחליטים :

1. נוכח החשיבות הכלכלית והחברתית שהממשלה רואה בשילוב כלכלי של אוכלוסיית המיעוטים בישראל ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 922 מיום 31 בדצמבר 2015, שעניינה פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים בשנים 2016-2020 (להלן - התכנית), להאריך את התכנית (לרבות תיקונים שבוצעו בהחלטת ממשלה מס' 3780 מיום 10.5.2018 ובהחלטת ממשלה מס' 3452 מיום 18.1.2018) עד לסוף שנת 2021 בהיבטים כדלקמן :

א. תקציבים שהוקצו בהחלטה 922 ובהחלטה 3780 הנ"ל (להלן - החלטות הממשלה) ולא נוצלו בשנת 2020, ישמשו לטובת יישום החלטה זו בשנת 2021.

ב. הרשאות להתחייב שניתנו במסגרת החלטות הממשלה, בשנים 2016 עד 2020 אשר לא תתבצע ההוצאה בגינן, ניתן יהיה להסיט לטובת ביצוע פעולות אחרות הכלולות בהחלטות הממשלה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להגדיל את ההוצאה התקציבית מעבר לתקציב שהוקצה ליישום החלטות הממשלה, וזאת לאחר אישור הממונה על התקציבים.

ג. שיעורי הקצאה שנקבעו בהחלטה 922 בנושאים השונים, למעט סעיף 2.א. להחלטה 922 (ראו לעניין זה סעיף 1.ה. להלן), ימשיכו בתקפם גם בשנת 2021 ושיעורם לא יפחת משיעור ההקצאה שנקבע להם בהחלטה 922 לשנת 2020.

ד. בסעיף 7.ח. להחלטה 922 הנ"ל, יחולו התיקונים הבאים :

1. יבוטלו התנאי למעבר משלב א לשלב ב כי "לא יוקצו משאבים עבור שלב ב ליותר מעשרה ישובים" והתנאי למעבר משלב ב לשלב ג כי "לא יוקצו משאבים עבור שלב ג ליותר מעשרה יישובים", וכל ישוב מבין חמישה עשר היישובים יוכל לעבור לשלב ב או לשלב ג ככל שעמד בתנאים לכך.

2. יתוקן התנאי למעבר משלב ב לשלב ג הקובע "הצלחת שיווק והתחלת פיתוח במתחם של 500 יח"ד לכל הפחות, אשר לפחות מחציתן בצפיפות של 8 יח"ד לדונם ומעלה" כך שבמקום "500 יח"ד" יבוא "200 יח"ד", ובסופו יבוא "צוות ההיגוי האמור בסעיף 1.ח.7 יהא רשאי לפטור מחובה זו או להפחית את מספר יחידות הדיור הנדרשות כאמור אם שוכנע שיש התקדמות ממשית בתכנון או בשיווק ובלבד שהונחה בפני הוועדה חוות דעת של רשות מקרקעי ישראל או של משרד הבינוי והשיכון, לפי העניין, לפיה הרשות המקומית משתפת פעולה עם מאמצי השיווק".

ה. להנחות את משרד התחבורה, להמשיך ביישום סעיף 2.א. להחלטה 922 הנ"ל בשנת 2021 לעניין תקצוב 40% מסך תוספות השירות בתחבורה ציבורית, או 100 מיליוני ש"ח בשנה, הגבוה מבין השניים, מתוך הסכומים שיוקצו לכך בשנת 2021, ובכל מקרה בסכום שלא יעלה על התוספות האמורות בסעיף זה שיוקצו לנושא, וזאת

לטובת תוספות שירות בישובי המיעוטים, לרבות לטובת תשתיות תחבורה ציבורית ותשתיות תומכות הנדרשות למימוש תוספות השירות (לבסיס התקציב, כך שלאחר תקצוב התשתיות ינתנו תוספות השירות). זאת בדגש על ערים גדולות, בהן קיים פער משמעותי בשירות התחבורה הציבורית.

2. להטיל על המשרד לשוויון חברתי לגבש תכנית רב שנתית המשכית להחלטה 922 הנ"ל שתוגש לממשלה בהיוועצות עם משרדי הממשלה הרלוונטיים.
 3. יובהר כי אין בהחלטה זו כדי להקטין תקציבים שהוקצו לפי החלטה 922 הנ"ל, ואין בה כדי למנוע גיבוש עתידי של תכניות פיתוח נפרדות ונוספות ליישובי המיעוטים או למגזרים שהם חלק מאוכלוסיית המיעוטים, ולרבות על פי החלטות ממשלה לקביעת אזורי עדיפות לאומית.
 4. עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2020, כל הקצאות התקציבים לפי החלטה זו כפופות להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ולסעיף 349 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – חוק יסודות התקציב). ככל שלא יאושר תקציב מדינה לשנת 2021, תהיה כפופה הקצאת התקציבים לפי החלטה זו גם בשנה זו להוראות החוקים האמורות.
- ההחלטה לפי סעיף 1 מבוססת על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטה 922 לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 שעניינו עדיפות לאומית. התכנית שתגובש בהתאם לסעיף 2 להחלטה זו כפופה לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית הנ"ל

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 30.12.15 אישרה ממשלת ישראל את החלטה מס' 922 בנושא פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016 – 2020. בהחלטה זו הוכרזו יישובים שונים כיישובי עדיפות לאומית לעניין ההחלטה וכמפורט בה.

במסגרת ההחלטה הנ"ל הציבה לה ממשלת ישראל למטרה פיתוח כלכלי של אוכלוסיית המיעוטים, תוך צמצום הפערים בין אוכלוסייה זו ובין כלל תושבי המדינה, וזאת בהתייחס למגוון תחומים הכוללים רשויות מקומיות, דיור, תחבורה, מים וביוב, תעסוקה, ביטחון פנים, חינוך והשכלה גבוהה, תרבות וספורט ותיירות.

המשרד לשוויון חברתי הופקד כאחראי על ניחול התכנית, ריכוזה ויישומה. עד לסיומה של תכניות החומש לא ימומשו כלל התקציבים שהוקצו בהחלטות הממשלה.

בשל התארכות תקופת הבחירות לא ניתן היה לגבש תכנית חומש שתמשיך ברצף את תכנית החומש לפי החלטה 922 הנ"ל המגיעה לסיומה. בהצעת ההחלטה מבוקש להיערך להכנת תכנית רב שנתית חדשה, תוך מתן אפשרות למצות בשנת 2021 את התקציבים שטרם נוצלו (ולצורך כך בין היתר לבצע תיקונים בפרק הדיור ובפרק תשתיות ונגישות לתחבורה בהחלטה 922 הנ"ל כמפורט בהצעה להחלטה) ושימור שיעורי הקצאה שנקבעו בהחלטה 922 הנ"ל לשנת 2020 שימשיכו ל-2021. מובהר כי אין בהחלטה זו להטיל על המשרד לשוויון חברתי להכין

תוכניות חומש ליישובי האוכלוסייה הבדואית בנגב, הדרוזים והצ'רקסים, שהאחריות לגביהם מצויה תחת משרדים אחרים.

תקציב

אין

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ראש הממשלה – מסכים
שר האוצר – מסכים
שר התרבות והספורט – מסכים
שרת התיירות – מסכימה
שר לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל – מסכים
שר הפנים – מסכים
שר החינוך – מסכים
שר הבינוי והשיכון – מסכים
שר הכלכלה – מסכים
שרת התחבורה והבטיחות בדרכים – מסכימה
שר לביטחון פנים – מסכים
שר הבריאות – מסכים

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מס' 3780 מיום 10.5.2018
החלטה מס' 3452 מיום 18.1.2018
החלטה מס' 922 מיום 31 לדצמבר 2015
החלטה מס' 2365 מיום 21 לדצמבר 2014
החלטה מס' 1539 מיום 21 למרץ 2010

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת חוות דעת.

סיווגים

סיווג ראשי: 09 שינוי;

תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה;

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי השרה לשוויון חברתי

ד' בחשון התשפ"א
22 באוקטובר 2020

המשרד לשוויון חברתי
הלשכה המשפטית

ירושלים, ד' חשוון, תשפ"א
22 אוקטובר, 2020

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים – תיקון החלטת ממשלה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטית המשפטיים:

סעיף 151(א) לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009 (להלן: "החוק") קובע כי הממשלה רשאית להחליט כי אזור מסוים או יישוב מסוים הוא בעל עדיפות לאומית (להלן: "אזור עדיפות לאומית"); החלטה כאמור יכול שתהיה כללית ויכול שתהיה לגבי עניין מסוים או לתקופה מסוימת.

סעיף 151(ב) לחוק מפרט את השיקולים שרשאית הממשלה לשקול לעניין זה, ובכללם הצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות. סעיף 151(ג) לחוק מוסיף וקובע כי החלטת הממשלה בדבר אזור עדיפות לאומית תהיה מנומקת ומבוססת על נתונים ויפורטו בה מקור הנתונים והשיקולים כאמור בסעיף קטן (ב) שחביאו לקביעת אזור העדיפות כאמור.

סעיף 152 לחוק קובע בין היתר כי הממשלה רשאית להחליט על מתן הטבות לאזור עדיפות לאומית בתחומי הפעילות השונים של הממשלה. הממשלה רשאית להחליט גם בדבר סוג החטבות שיינתנו לאותו אזור, חדרכים או האמצעים למתן החטבות, התקופה שבה יינתנו החטבות ואמות המידה לנתינתן, והכל באופן החולם את נסיבות העניין.

בהתאם לחוק, ביום 30.12.15 אישרה ממשלת ישראל את החלטה מס' 922 בנושא פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016 – 2020. בהחלטה זו הוכרזו יישובים שונים כיישובי עדיפות לאומית לעניין ההחלטה וכמפורט בה. בהחלטות ממשלה מס' 3452 מיום 18.1.2018 ו-3780 מיום 10.5.2018 בוצעו תיקונים להחלטה 922 הנ"ל.

בהחלטה 922 הנ"ל פורטו השיקולים, הנימוקים והנתונים התומכים בקביעת היישובים כיישובי עדיפות לאומית, כאשר השיקול המרכזי שביסוד ההחלטות היה הצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות, זאת כאמור בסעיף 151(ב) לחוק.

המשרד לשוויון חברתי
הלשכה המשפטית

בהתאם לאמור בדברי החסבר להצעה להחלטה, עד לסיומה של תכנית החומש לא ימומשו כלל התקציבים שהוקצו בהחלטת הממשלה.

בחצעת ההחלטה מבוקש לתאריך את התכנית עד לסוף שנת 2021 תוך מתן אפשרות למצות בשנת 2021 את התקציבים שטרם נוצלו בתכנית בתנאים הנקובים בחצעת ההחלטה ושימור שיעורי הקצאה שנקבעו בהחלטה 922 הנ"ל לשנת 2020 שימשיכו ל-2021, ולצורך כך בין היתר לבצע תיקונים בפרק הדיור ובפרק תשתיות וגישות לתחבורה בהחלטה 922 הנ"ל כמפורט בהצעה להחלטה. זאת, בהתבסס על השיקולים והנימוקים שביסוד החלטה 922 הנ"ל.

כמו כן, הצעת ההחלטה קובעת כי יש להיערך להכנת תכנית רב שנתית המשכית להחלטה 922 הנ"ל, התכנית שתגובש כפופה לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית הנ"ל.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

ההצעה להחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים. בנוסח הוטמעו הערות שהתקבלו.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אני מאשר כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

סורל חרלב, עו"ד
היועץ המשפטי

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 922 של הממשלה מיום 30.12.2015.

922. פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2020-2016

(הדיון מתקיים בהמשך לישיבת הממשלה שהחלה לדון בנושא זה
בישיבתה היום בשעה 10:00 בבוקר)

ראש הממשלה פותח.

מזכיר הממשלה מציג את הצעת ההחלטה ועיקרי השינויים שהוטמעו בה,
וזאת בהמשך לדיון שקיימה הממשלה בנושא.

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, מר ארז קמיניץ, מתייחס לסוגיית
האכיפה של הבנייה הבלתי חוקית ומפרט על הצעדים הנדרשים מצד
הממשלה ליישום אכיפה זו.

בדיון משתתפים: ראש הממשלה והשרים גלעד ארדן, יואב גלנט, אריה
מכלוף דרעי, יריב לוין, גילה גמליאל, מירי רגב, זאב אלקין, סגן השר איוב
קרא וה"ח אביחי מנדלבליט, ארז קמיניץ, אבי כהן ואמיר לוי.

(רוב קולות בעד ; 1 קול נמנע)

מ ל י ט י ם, נוכח החשיבות הכלכלית והחברתית שהממשלה רואה
בשילוב כלכלי של אוכלוסיית המיעוטים בישראל ובהמשך להחלטת
הממשלה מס' 2365 מיום 21 בדצמבר 2014, שעניינה פעילות הממשלה
לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים בשנת 2015 (להלן - החלטת הממשלה
מס' 2365), לקדם, בהתאם לעבודת המטה שבוצעה במסגרת סעיף 9
להחלטת הממשלה מס' 2365 לעניין תיקון מנגנוני ההקצאה הממשלתיים
העיקריים, תכנית חומש מערכתית לשנים 2020-2016 בעניין שילוב כלכלי
של אוכלוסיית המיעוטים בישראל, הכוללת בין היתר, תיקון מנגנוני
ההקצאה הממשלתיים בהתאם לצרכים המקצועיים של המשרדים

השונים, כמפורט להלן. החלטה זו תחול על כלל יישובי המגזר הערבי, הדרוזי והצ'רקסי, כהגדרת המונח (דהיינו, יישובים אשר 80 אחוזים לפחות מתושביהם אינם יהודים לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, להלן – "יישובי המיעוטים") או על כלל אוכלוסיית המיעוטים, קרי, אוכלוסיית המוסלמים, הנוצרים, הבדואים, הדרוזים והצ'רקסיים (להלן – "אוכלוסיית המיעוטים") לפי העניין; למעט סעיפים 3(ב), 15(א), 15(ג), 15(ד), 15(ו) להחלטה זו אשר יחולו על יישובי המיעוטים, למעט היישובים המנויים בהחלטות ממשלה מס' 59 מיום 7 ביוני 2015 בעניין תכנית לפיתוח ולהעצמת היישובים הדרוזיים והצ'רקסיים לשנים 2016 – 2020, והחלטת הממשלה מס' 1052 מיום 15 בדצמבר 2015 בעניין תכנית רב שנתית לפיתוח ולהעצמת היישובים הדרוזים ברמת הגולן לשנים 2014 - 2017 (להלן – "יישובי התכנית המורחבת") וסעיף 7 שיחול על כל יישובי התכנית המורחבת למעט היישובים המנויים בהחלטת הממשלה מס' 3708 מיום 11 בספטמבר 2011 בעניין תוכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית (להלן "יישובי התכנית") וסעיפים 9 ו-14 הנוגעים לנצרת. יישובי המיעוטים, יישובי התוכנית המורחבת ויישובי התוכנית מוכרזים כיישובי עדיפות לאומית לעניין החלטה זו וכמפורט בה.

1. חינוך:

לאמץ את הודעת משרד החינוך להתמקד בקידום הנושאים הבאים לגבי אוכלוסיית המיעוטים: הכשרה ופיתוח מקצועי לעובדי הוראה, הישגים לימודיים וחינוך בלתי פורמלי.

א. לאמץ את החלטת משרד החינוך בדבר קידום תכנית לשיפור איכות ההוראה באוכלוסיית המיעוטים המורחבת באמצעות העלאת רמת המתקבלים להוראה, שיפור הכשרתם, תהליך קליטתם ושיפור רמת ההוראה ותרבות הלמידה בבתי הספר. לצורך יישום סעיף קטן זה ושימוש מושכל בתקציבים המוקצים לשם כך, תגובש תכנית בתוך 120 ימים, בהובלת משרד החינוך, אגף התקציבים במשרד האוצר, משרד ירושלים ומורשת והמשרד לשוויון חברתי, אשר תשים דגש על נושא השפה, פיתוח מנהיגות חינוכית, קידום מיומנויות המאה ה-21 וטיפוח הזהות.

ב. לאמץ את החלטת משרד החינוך לפיה תקודם תוכנית לשיפור הישגי התלמידים באוכלוסיית המיעוטים תוך שימת דגש על מקצועות הליבה. לצורך יישום סעיף קטן זה תגובש על ידי משרד החינוך בשיתוף אגף התקציבים במשרד האוצר, משרד ירושלים ומורשת, המועצה הלאומית לכלכלה והמשרד לשוויון חברתי,

מוכירות הממשלה

בתוך 120 ימים תוכנית אשר תציב יעדים לשיפור שליטת התלמידים בשפות הערבית והעברית, בדגש על חיזוק מיומנויות ההבעה והדיבור לכל אורך הרצף הגילאי מגן הילדים ועד י"ב, ולהעלאת אחוזי הזכאים לבגרות במתמטיקה ברמת 4-5 יח"ל.

ג. לאמץ את החלטת משרד החינוך, לפיה תקודם תכנית מערכתית לחינוך הבלתי-פורמלי באוכלוסיית המיעוטים וזאת באמצעות תיקון הדרגתי של מנגנוני ההקצאה ו/או בניית מסלולים חדשים ותכניות ייעודיות החל משנת 2016, כך ששיעור ההקצאה מתקציבי החינוך הבלתי-פורמאלי ליישובי התכנית המורחבת לא יפחת משיעורם באוכלוסייה. זאת, באופן מצרפי לגבי כלל תקציב החינוך הבלתי פורמאלי, תוך מתן אפשרות לשיעור הקצאה שונה ברכיבים פרטניים של התכניות השונות.

ד. לצורך יישום סעיף קטן (ג) ושימוש מושכל בתקציבים המוקצים לשם כך, תגובש תכנית בתוך 120 ימים בהובלת משרד החינוך, ובשיתוף אגף התקציבים במשרד האוצר, המשרד לשוויון חברתי, משרד ירושלים ומורשת ונציגי הרשויות המקומיות הערביות ונציגי החברה האזרחית הערבית, אשר תכלול, בין היתר, הרחבה של פעילויות חינוך בלתי פורמאלי בבתי הספר, ברשויות המקומיות ובארגוני החברה האזרחית אשר תכלול, בין היתר, הרחבה של פעילות מתנ"סים ומרכזי צעירים, פעילות תנועות וארגוני נוער, פיתוח מנהיגות ועוד.

ה. במסגרת יישום הוראות סעיף זה, יביא בחשבון המשרד לשוויון חברתי, בשיתוף משרד האוצר, בין היתר, צרכים של תת-מגזרים של תלמידים באוכלוסיית המיעוטים, ובכלל זה בשים לב לצרכים של מגזרים באוכלוסיית המיעוטים, לרבות החינוך הנוצרי.

ו. לאמץ את הודעת משרד החינוך לקדם הרשאות שהוקצו לבינוי כיתות לימוד, בהתאם לנדרש בנהלי מנהל הפיתוח ביישובי המיעוטים. בנוסף, להקים צוות בראשות משרד החינוך ובשיתוף משרד האוצר והמשרד לשוויון חברתי, מנהל התכנון ונציגי הרשויות מיישובי המיעוטים להסרת חסמים לבניית כיתות לימוד ביישובי המיעוטים.

ז. צוות של משרד החינוך, אגף התקציבים במשרד האוצר ומשרד ירושלים ומורשת יביא לאישור הממשלה את היעדים בתחום

מזכירות הממשלה

החינוך בקרב אוכלוסיית המיעוטים בתוך 30 ימים.

2. תשתיות ונגישות לתחבורה:

א. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לפיה ימשיך ביישום החלטת הממשלה מס' 2365 לעניין תקצוב 40% מסך תוספות השירות בתחבורה ציבורית, או 100 מיליוני ש"ח בשנה, הגבוה מבין השניים, לטובת תחבורה ציבורית ביישובי המיעוטים, עד להשוואת רמת הכיסוי התחבורתי.

החלטה זו צפויה להביא לתוספת של עשרות קווי תחבורה ציבורית מדי שנה ליישובי המיעוטים ולהרחבת קווים קיימים.

ב. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים על קביעת יעדי ממשלה ארוכי טווח, כך שתהיה השוואה מלאה של רמת שירותי התחבורה הציבורית בין יישובים יהודים ויישובי מיעוטים דומים עד לשנת 2022. זאת, מבחינת שלושת המדדים המרכזיים: תדירות השירות, רמת הכיסוי ומספר היעדים.

ג. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לפיה, החל משנת 2016 יוקצו, לכל הפחות, 40% מסך ההשקעה בתשתיות ברשויות מקומיות (שאינן מטרופולינים), לטובת פיתוח תשתיות כבישים ביישובי המיעוטים. כמו-כן, שיעור זה יעמוד בשנת 2016 בפועל על 45%.

החלטה זו צפויה להגדיל משמעותית את היקפי הפרויקטים וההשקעה בפרויקטי כבישים עירוניים מרכזיים ברשויות מקומיות אלו, בפרט עורקי תנועה ראשיים ביישובים וטבעות חיצוניות מקשרות.

ד. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לפיה במהלך השנים 2015 ו-2016 יוקצו 100 מיליון שקלים בהרשאה להתחייב בכל שנה לשדרוג כבישים החוצים את יישובי המיעוטים. השקעה זו צפויה לשפר את איכות זרימת התנועה בכבישים אלו, ולדאוג להגברת רמת הבטיחות לתושבי היישובים ולמשתמשי הכבישים הנדונים.

ה. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לפיה עד ליום 1 ביולי 2016 תושלם הנגשת כלל האמצעים להספקת מידע לנוסעים באתרי המידע הממשלתיים בשפה הערבית והמידע

מזכירות הממשלה

בערבית יהיה זמין לשימוש מפתחי אפליקציות במגזר העסקי.

ו. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לפיה במהלך 2016 תחל הכשרה ניסיונית של נשים מאוכלוסיית המיעוטים כנהגות בתחבורה הציבורית. הכשרה זו תוכל להוות מרכיב נוסף בפתרון מצוקת הנהגים בענף ולפתוח אפשרות לשילוב של אוכלוסיות נוספות בו.

ז. לאמץ את הודעת משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, לפיה החל משנת 2016, יחולק תקציב ההסברה של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים בהתאם לכך ששיעור התקציב המוקצה להסברה לאוכלוסיית המיעוטים מסך תקציב ההסברה, לא יפחת משיעורם באוכלוסייה הכללית.

3. תעשייה ומסחר :

א. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יוקצו 42.5% מכלל תקציב הבסיס המיועד לפעילות שיווק ופיתוח חדשה במנהל אזורי תעשייה, לרבות התקציב המיועד לאוכלוסיית המיעוטים בהחלטות ממשלה ייעודיות לאוכלוסיית המיעוטים, לטובת שיווק ופיתוח אזורי תעשייה שמניבים הכנסות ליישובי אוכלוסיית המיעוטים, בדגש על אזורי תעשייה משותפים למספר רשויות ובלבד שאחת מהן לפחות הינה רשות של אוכלוסיית המיעוטים, החל משנת 2018 ולמשך 3 שנים. לאחר מכן התקציב יעמוד לפחות על שיעור המיעוטים באוכלוסייה הכללית. בשנת 2016 ההקצאה התקציבית האמורה לא תפחת מ-32.5% ובשנת 2017 מ-37.5%.

מטרת הצעד הינה להביא להרחבת ושדרוג אזורי התעשייה ביישובי אוכלוסיית המיעוטים ובקרבתם. דבר אשר צפוי להביא להגדלת מקומות התעסוקה הזמינים וכן את ההכנסות מארנונה עסקית ליישובי אוכלוסיית המיעוטים. במהלך כל שנה תיעשה בחינה של הביקושים בפועל, וההקצאה התקציבית לאזורי התעשייה תיערך בהתאם אליה ותוך מתן עדיפות לפעולות שיווק ופיתוח של אזורי תעשייה המרוחקים ממרכז הארץ. בחינת העמידה ביעדי הסעיף תיעשה במצטבר על פני השנים 2016-2021.

ב. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה ככל שיהיה ביצוע מלא בפועל של כלל התקציבים שהוקצו לפיתוח אזורי תעשייה במסגרת החלטה זו והחלטות קודמות לעניין פיתוח

מוזכירות הממשלה

אזורי תעשייה ביישובי התכנית המורחבת, אזי יוקצו, בהסכמה בין משרדי הכלכלה והתעשייה והאוצר, 30 מלש"ח נוספים לפיתוח אזורי תעשייה ומסחר ביישובי התכנית המורחבת, לרבות אזורי תעשייה ומסחר משותפים למספר רשויות.

ג. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יוקצו, לכל הפחות, 50% מתקציבי מסלול תעסוקה לאוכלוסיות ששיעור השתתפותן בתעסוקה נמוך (הוראת מנכ"ל מס' 4.17) המופעלת ע"י מרכז ההשקעות, לתמרוץ מעסיקים להעסקת עובדים מאוכלוסיית המיעוטים, תוך תעדוף קליטת נשים ובדואים. לעניין תחשיב שיעור ההקצאה לא תילקחנה בחשבון החלטות ממשלה ייעודיות המתעדפות אוכלוסיות אחרות שאינן מקרב מגזר המיעוטים.

ד. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יוקצו לכל הפחות 20% מתקציב הבסיס של סניפי המעו"ף, המופעלים על ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים, לטובת אוכלוסיית המיעוטים החל משנת 2018. בשנים 2016-2017 ההקצאה האמורה לא תפחת מ-17.5%. בנוסף יוקצו 24 מיליוני ש"ח בהרשאה להתחייב בשנת 2017, לצורך המשך פעילות לעידוד עסקים קטנים ובינוניים ביישובי התכנית בשנים 2017-2020, כפי שייקבע בין הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים והמשרד לשוויון חברתי.

ה. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יוקצו לכל הפחות 10% מתקציב כלי הסיוע של מנהל סחר חוץ לקידום פעילות התעשייה של אוכלוסיית המיעוטים בשווקים הבינלאומיים החל משנת 2017, ואילו בשנת 2016 ההקצאה האמורה לא תפחת מ-7.5%. זאת כאשר במהלך כל שנה תיעשה בחינה של הביקושים בפועל וההקצאה תיערך בהתאם. נוכח היקף היצוא הנמוך יחסית המאפיין כיום את אוכלוסיית המיעוטים, מדובר בצעד שנועד להביא בהדרגתיות להגדלת היקף היצוא תוך עידוד יצואנים מתחילים מאוכלוסייה זו.

4. תעסוקה:

א. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יותאמו שיעורי השריון המינימאליים במסגרת מסלול בינוי בהוראת מנכ"ל "תקצוב בינוי רשויות מקומיות לתכנון ובינוי מעונות יום" כך שבשנים 2016-2020 תגדל ההקצאה השנתית לבניית מעונות

יום ביישובי המיעוטים ל-25% לפחות, לרבות אפשרות הסטת התקציב לקראת סוף שנה קלנדרית בכפוף להסכמה בין משרד הכלכלה והתעשייה למשרד האוצר, אם לא יוגשו די בקשות באופן המאפשר חלוקת מלוא התקציב ששורייך עד סוף השנה.

ב. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה ככל שיהיו הקצאות עתידיות להרחבת היצע המשפחתונים יעמדו שיעורי השריון המינימאליים על 25% מההקצאה בשנים 2016-2020 להרחבת היצע המשפחתונים לאוכלוסיית המיעוטים, לרבות אפשרות הסטת התקציב לקראת סוף שנה קלנדרית בכפוף להסכמה בין משרד הכלכלה למשרד האוצר, במידה שלא יוגשו די בקשות באופן המאפשר חלוקת מלוא התקציב ששורייך עד סוף השנה.

ג. לאמץ את הודעת משרד הכלכלה והתעשייה, לפיה יפעל לשיפור שיעורי התעסוקה ורמת השכר באוכלוסיית המיעוטים, בין השאר באמצעות הפעלה של מרכזי הכוון תעסוקתיים כמפורט להלן:

1) המשך הפעלת מרכזי הכוון תעסוקתי עד סוף שנת 2016 - המשך הפעלת מרכזי הכוון תעסוקתי "ריאן" עד סוף שנת 2016 ביישובי המיעוטים, בהם פועלים כבר מרכזים, תוך מתן דגש על התאמת ההכשרות לדרישות שוק העבודה, זאת במטרה להביא להעלאת שיעור ההשתתפות בשוק העבודה. לצורך הפעלת המרכזים בשנת 2016 משרד הכלכלה והתעשייה יפעל בהתאם להתקשרות עם ג'וינט ישראל בכפוף לכל דין וללא הרחבה תקציבית, להוציא מרכזי ההכוון לאוכלוסייה הדרוזית והצ'רקסית אשר יתוקצבו בשנת 2016 בהתאם להחלטת הממשלה מס' 59 מיום 7 ביוני 2015 שעניינה תוכנית לפיתוח והעצמת היישובים הדרוזים והצ'רקסיים לשנים 2016-2020.

2) הפעלת מרכזי הכוון תעסוקתי בשנים 2017-2020 - לצורך הפעלת המרכזים והשלוחות הקיימים בשנים 2017-2020 וכחלק מתכנית כוללת של משרד הכלכלה והתעשייה, משרד האוצר יקצה למשרד הכלכלה והתעשייה סך של 200 מלש"ח כהרשאה להתחייב בשנת 2016 לצורך הקמה והפעלה של מרכזי ההכוון

התעסוקתי החל מתחילת שנת 2017 ועד סוף שנת 2020.

3) אופן הפעלת המרכזים בשנים אלו ייקבע בהתאם לשיקול דעת מקצועי ולפי כל דין. תכנית הפעלת מרכזי ההכוון תלווה על ידי ועדת היגוי ארצית בראשות משרד הכלכלה והתעשייה ובהשתתפות המשרד לשוויון חברתי, משרד ירושלים ומורשת ומשרד האוצר. בהתאם לשיקולים מקצועיים והחלטות משרד הכלכלה והתעשייה ובשיתוף המשרד לשוויון חברתי ואגף התקציבים במשרד האוצר, תתאפשר הסטה או הרחבה של מרכזי ההכוון התעסוקתיים בהתאם לצרכים המקצועיים. בשנת 2017 ייבחן הצורך בהפעלת עד שני מרכזי הכוון נוספים ותקצובם בהתאם.

ד. לאמץ את הודעת רשות המסים, לפיה היא פועלת להכנת קמפיין פרסומי ייעודי לאוכלוסיית המיעוטים בהתאם לאמור בהחלטת הממשלה מס' 416 מיום 5 באוגוסט 2015 לעניין הפניית שליש מתקציב הפרסום של רשות המסים לעניין מס הכנסה שלילי לאוכלוסיית המיעוטים לטובת הגדלת הניצול של התכנית בקרב אוכלוסיית המיעוטים באמצעות שיווק תכנית מענק הכנסה (מס הכנסה שלילי).

5. ביטחון פנים :

לאמץ את הודעת השר לביטחון הפנים, לפיה הנחה את המשטרה לגבש תכנית להרחבת פעילות המשטרה באוכלוסיית המיעוטים במטרה לשפר את השירות ולהגביר את אכיפת החוק, ובכלל זה, הקמת תחנות משטרה והקמת "אורגנים" משטרהיים נוספים בדגש על פריסתם בתוך יישובי התכנית, הגברת מספר השוטרים והרחבת פעילות התכניות למניעת אלימות ופשעה של המשרד לביטחון הפנים ביישובים אלו. יישום התכנית, לרבות הקצאת המשאבים הנדרשים, יחל בשנת 2016.

6. תרבות :

לאמץ את הודעת משרד התרבות והספורט, לפיה תבוצע בחינה מערכתית של תקציבי התמיכה במוסדות תרבות של אוכלוסיית המיעוטים וזאת בהתייחס לפרמטרים מקצועיים שייקבעו על ידי המשרד תוך הבאה בחשבון, בין היתר, של חלקה של התרבות באוכלוסיית המיעוטים בכלל האוכלוסייה.

7. דיור:

א. לאמץ את הודעת משרד הבינוי והשיכון, לפיה יוקצה שיעור השווה לפחות לשיעור אוכלוסיית יישובי התכנית באוכלוסייה מסך התקציבים המוקצים בבסיס התקציב או במהלך השנה לטובת הקמת מוסדות ציבור בשכונות חדשות ובשכונות ותיקות לטובת הקמת מוסדות ציבור ביישובי התכנית. לאמץ את הודעת המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל כאמור בסעיף 10 להחלטה זו.

ב. לאמץ את הודעת מנהל רשות מקרקעי ישראל, לפיה יביא בפני הנהלת הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים הצעה לפיה 30% מכספי הקרן המיועדים לרשויות מקומיות יוקצו, בהתאם לחוק רשות מקרקעי ישראל, ליישובי מיעוטים בכל שנה עד ששיעור הוצאות הקרן ביישובי התכנית מסך הוצאות הקרן לרשויות מקומיות מהקמתה יהיו שווים לכל הפחות לשיעורם באוכלוסייה בכפוף לכך שיוגשו בקשות מתאימות. לאחר מכן יוקצו לפחות כשיעור המתגוררים ביישובי התכנית מכספי הקרן בכל שנה ליישובי התכנית. הנהלת הקרן תבחן ביצוע התאמות וצעדים לסיוע ומימוש ניצול האמור בסעיף זה.

ג. להאריך את החלטות הממשלה מס' 4432 מיום 18.3.2012 ומס' 1539 מיום 21.3.2010 לעניין סבסוד פיתוח תשתיות בבנייה רוויה בקרקעות מדינה בהתאם לכללים אשר נקבעו בנושא ע"י משרד הבינוי והשיכון.

ד. להנחות את משרד הבינוי והשיכון לסבסד את עלויות הפיתוח ביישובים אשר יכרתו הסכמים אסטרטגיים כאמור בסעיף 7(ט) להלן בקרקע של רשות מקרקעי ישראל בבנייה רוויה בצפיפות של 9-6 יח"ד לדונם בגובה של 55% מעלות הפיתוח ובבנייה רוויה בצפיפות מעל 9 יח"ד לדונם ובגובה של 6 קומות ומעלה, בגובה של 65% מעלות הפיתוח. בכל מקרה גובה הסבסוד ליחידת דיור לא יעלה על 100,000 ש"ח, אלא אם על פי החלטת ממשלה בעניין אזורי עדיפות לאומית לענייני בינוי ושיכון הסבסוד שניתן יהיה גבוה יותר, ואז יינתן הסבסוד בהתאם להחלטה זו.

ה. תכנון מתארי – מינהל התכנון ישלים תכנון מתארי עדכני בכלל יישובי התוכנית העולים על 5,000 תושבים במהלך החומש. סך התקציב בנושא זה לא יעלה על 80 מלש"ח.

מזכירות הממשלה

ו. תכנון מפורט – יוקצו עבור תכנון מפורט, לרבות איחוד וחלוקה, ביישובי התכנית שלא פחות מ-40,000 יחידות דיור תקציבים שלא יעלו על 176 מלש"ח.

ז. מוסדות ציבור – יוקצו עבור מוסדות ציבור ביישובי התוכנית תקציבים בהיקף שלא יפחת מ-750 מלש"ח במהלך החומש אשר ייפרסו באופן הבא: 200 מלש"ח בשנת 2016, 150 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2017-2019 ו-100 מלש"ח בשנת 2020.

ח. לאמץ את הסיכום בין אגף התקציבים במשרד האוצר, המשרד לשוויון חברתי, מנהל התכנון ומשרד הבינוי והשיכון, לפיה יפעלו ליישום המלצות צוות 120 הימים בהתאם להחלטת הממשלה מס' 208(דר/18) מיום 9 ביולי 2015 כדלקמן:

1. הסכמים אסטרטגיים ביישובי התכנית להקמת שכונות בבנייה רוויה:

א. יוקם צוות היגוי בראשות מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון שבו יהיו חברים מנכ"ל המשרד לשוויון חברתי או נציג מטעמו, מנהלת מנהל התכנון, הממונה על התקציבים, מנהל רשות מקרקעי ישראל.

ב. התכנית תכלול את עשרת היישובים הגדולים מבין יישובי התכנית וכן עוד חמישה יישובים אשר ייבחרו על ידי צוות ההיגוי וזאת בהתאם לעמדתו המקצועית של הצוות בנוגע ליישובים שבהם קיים מתחם בזמינות תכנונית גבוהה שבו ניתן לתכנן מעל 500 יח"ד, אשר לפחות מחציתן בצפיפות של 8 יח"ד לדונם ומעלה.

ג. צוות ההיגוי יפעל לגבש הסכם עם הרשות המקומית לתכנון, שיווק, פיתוח והוצאת היתרי בנייה עבור שכונת מגורים בהתאם לפרמטרים שהוצגו לעיל וזאת בהתאם לעקרונות כמפורט בטבלה הבאה:

פעולות לסיכום	תנאים	לרשות	סך עלות
עם הרשות המקומית	המקומית עבור מעבר לשלב הבא	השלב	
במסגרת השלב והעלות ליישוב (בסוגריים יופיע			
האחוז מסך ההסכם			
אשר			

מזכירות הממשלה

שלב א'	ניתן להוציא על הפעילות (המתוארת)	
שלב א'	<ul style="list-style-type: none">• תקצוב תכניות מפורטות בקרקע פרטית (0-30%)• תקצוב תוכניות בקרקע מדינה (0-30%)• תקצוב תכניות לצרכי רישום (לרבות הסדרה) (10-30%)• הקמת מאגר חברות ניהול ביצוע לצורך קידום תכנון והעמדתן לעזרת הרשויות (0-30%)• מימון תכנון מתארי ומפורט במתחם העומד בתנאים	<p>100 מלש"ח (סך לכל ישוב לא יעלה על 10 מלש"ח)</p> <ul style="list-style-type: none">• עמידה בתנאים המפורטים להלן בבחינה שתיערך בסוף שנת 2016• הגעה להפקדה של תכנית מפורטת/תכניות מפורטות בהיקף של 50 יח"ד בסה"כ לכל הפחות בקרקע פרטית• אישור 500 יחידות דיור בקרקע פרטית. צוות ההיגוי יהא רשאי, לאחר התייעצות עם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה וראש היחידה לאכיפת דיני מקרקעין לפטור ישוב מתנאי זה ככל שמצא שהיקף יחידות הדיור בבינוי הקיים הדורש הסדרה אינו מצדיק דרישת תנאי זה או שישנה מניעה חוקית בהסדרת הבינוי הקיים.• הפקדה של תכנית מתחם העומד בתנאים שנקבעו

מזכירות הממשלה

	<p>שנקבעו בסעיף 7(ט)(2) לעיל</p> <ul style="list-style-type: none"> • הגדלת תקציב משרד הבינוי והשיכון למבני ציבור בבניה חדשה (0-60%) 	<p>בסעיף 7(ט)(2) לעיל</p> <ul style="list-style-type: none"> • ככל שעד סוף שנת 2016 לא יעמדו בתנאים האמורים לעיל עשרה ישובים, יבחן הצוות שנית את עמידת הישובים בתנאים בסוף שנת 2017. ישובים שיעמדו בתנאים אלו יוכלו לעבור לשלב ב'. בנוסף הצוות יקבע כללים למקרים נוספים לעניין התקציב והעמידה בתנאים • בכל מקרה לא יוקצו משאבים עבור שלב ב' ליותר מעשרה ישובים, ככל שיעמדו בתנאים מעל עשרה ישובים, עשרת הישובים הראשונים שיודיעו על עמידה יעברו לשלב ב'. 	
<p>112 מלש"ח (סך לכל ישוב לא יעלה על 14 מלש"ח)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • מעבר לשלב ב' בהתאם לתנאים שצוינו לעיל • אישור של תכנית או תכניות מפורטות על קרקע פרטית הכוללות 100 יחידות דיור לכל הפחות 	<ul style="list-style-type: none"> • המשך הנגשת יועצים וחיזוק הוועדה המקומית ומחלקת ההנדסה (0-20%) 	<p>שלב ב'</p>

מזכירות הממשלה

<ul style="list-style-type: none"> • הצלחת שיווק והתחלת פיתוח במתחם של 500 יח"ד לכל הפחות, אשר לפחות מחציתן בצפיפות של 8 יח"ד לדונם ומעלה. 	<ul style="list-style-type: none"> • תקצוב תכניות בקרקע מדינה 0-) (30% • המשך תקצוב תכניות 	
<ul style="list-style-type: none"> • ככל שעד סוף שנת 2017 לא יעמדו בתנאים האמורים לעיל חמישה ישובים, יבחן הצוות שנית את עמידת הישובים בתנאים בסוף שנת 2018. ישובים שיעמדו בתנאים אלו יוכלו ליהנות מהתקציבים האמורים. 	<ul style="list-style-type: none"> מפורטות על קרקע פרטית (לרבות הסדרה) 0-) (30% • קרקעות מעורבות – "מענק ראש שטח" 0-) (20% 	
<ul style="list-style-type: none"> • בכל מקרה לא יוקצו משאבים עבור שלב ג' ליותר מעשרה ישובים. 	<ul style="list-style-type: none"> • קרקעות מעורבות – סבסוד פיתוח בקרקע מדינה 0-) (20% 	
	<ul style="list-style-type: none"> • תקצוב מיתוג במקביל לביצוע פיתוח 0-) (5% 	
	<ul style="list-style-type: none"> • סבסוד פיתוח בקרקע 	

מזכירות הממשלה

		<p>מדינה 0-) (50%)</p> <ul style="list-style-type: none"> הגדלת תקציב משרד הבינוי והשיכון למבני ציבור בבניה חדשה (0-60%) 	
<p>140 מלש"ח (סך ההוצאה לכל ישוב לא יעלה על 15 מלש"ח)</p>		<ul style="list-style-type: none"> הנגשת יועצים וחיוזוק הוועדה המקומית ומחלקת ההנדסה (0-30%) תקצוב תכניות מפורטות על קרקע פרטית והסדרת בינוי קיים (0-30%) תקצוב תכניות על קרקע מדינה (0-30%) הגדלת תקציב משרד הבינוי והשיכון למבני ציבור 	שלב ג'

מוכירות הממשלה

		<p>בבניה חדשה (0-60%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • תשתיות במרקם בנוי (0-40%) 	
133 מלש"ח		<ul style="list-style-type: none"> • תקציבים מהקרן לשטחים פתוחים עבור שטחי ציבור פתוחים כאמור בסעיפים קטנים 7(א) ו-7(ב) להחלטה • תקציבי משרד הבינוי והשיכון ורמ"י למבני ציבור לרבות עבור מעונות, מוסדות חינוך, מרכזי תרבות וקהילה, אולמות ספורט וכד' 	<p>תקציבים בגין מבני ציבור והקרן לשטחים פתוחים כאמור בסעיפים קטנים 7(א) ו-7(ב) להחלטה</p>

2. השקעות ממוקדות בשיפור מצב הדיור ביישובי התכנית :

יישובי התכנית אשר לא ייכללו בתכנית ההסכמים האסטרטגיים יתוקצבו לנושאים הבאים, בחלוקה הבאה :

א. תכנון ורישום בקרקע מדינה (0-20%)

מזכירות הממשלה

- ב. תכנון ורישום בקרקע פרטית (0-20%)
- ג. מענק ראש שטח (0-65%)
- ד. ניהול על ידי חברות מנהלות או חברת הביצוע הכללית (0-5%)
- ה. מבני ציבור (0%-60%)
- צוות היישום יקבע את חלוקת התקציב השנתית, אשר יחולק באופן התומך בשיווקים, בהתאם לתכנית העבודה של משרד הבינוי והשיכון.
3. בסה"כ ההקצאה ליישוב בודד אשר נכלל בסעיף זה לא תעלה על 20 מלש"ח ולא תפחת מ-3 מלש"ח.
4. סך עלות ההשקעות הממוקדות על פי סעיף זה לא יעלה על 330 מלש"ח.
- ט. המקור־התקציבי עבור תכנון מפורט ומבני ציבור במסגרת התוכנית להשקעות ממוקדות בשיפור מצב הדיור ביישובי התוכנית בהסכמים האסטרטגיים כאמור לעיל יהיו מסעיפים 7(ה) ו-7(ו) לעיל.
- י. יישום המלצות מבניות רוחביות :
1. פיצול ועדות מרחביות וחיזוק ועדות מקומיות ומרחביות – 100 מלש"ח.
 2. תגבור מעטפת במשרד הבינוי והשיכון המתמחה באוכלוסיית המיעוטים והתאמת מכרזים (כנסי רוכשים, תרגום וכיו"ב). לצורך כך יקצה משרד האוצר תקציב תוספתי בהיקף של 2.7 מלש"ח.
 3. הכשרת מתכננים ביישובי מיעוטים ברמת מומחיות גבוהה, קורסים והשתלמויות – 1 מלש"ח.
 4. תכנית להכשרה והדרכה לעובדי רשויות מקומיות בהליכי קידום תכניות לאיחוד וחלוקה – 1 מלש"ח.
 5. תקצוב תכנית יחידת הרישום במשרד המשפטים ומפ"י לביצוע הסדר ביישובי המיעוטים – 5 מלש"ח.
- יא. על מנת לעודד בנייה רוויה ביישובי המיעוטים, ייקבע במסגרת יעדי הממשלה בתחום השיווק יעד לפיו 50% מיחידות הדיור

מוזכירות הממשלה

שישוקו בשנים 2016-2017 ביישובי המיעוטים יהיו בצפיפות של 8-6 יח"ד לדונם, וכן במסגרת יעדי הממשלה בתחום התכנון ייקבע יעד לפיו 60% מהיחידות שיתוכננו ביישובי המיעוטים בשנים 2016-2017 יהיו בצפיפות ממוצעת של 8 יח"ד לדונם.

יב. אכיפת חוק – טיוב הטיפול בתופעת הבנייה הבלתי חוקית בקרב אוכלוסיית המיעוטים:

הממשלה רושמת לפניה כי היועץ המשפטי לממשלה מינה, בתיאום עם שר הפנים, צוות לבחינת סוגיות הנוגעות לבנייה בלתי חוקית ובכלל זה בנייה בלתי חוקית בקרב אוכלוסיית המיעוטים על מאפייניה הייחודיים וכי הצוות צפוי לסיים את עבודתו ולהגיש המלצותיו ליועץ המשפטי לממשלה במהלך חודש ינואר 2016.

כמו כן, יוקם צוות מנכ"לים בהשתתפות מנכ"לי משרדי ראש הממשלה, ירושלים ומורשת, אוצר, פנים, משפטים והיחידה הארצית לאכיפת דיני התכנון והבנייה אשר יביא המלצות לממשלה בנושא המאבק בבנייה הבלתי חוקית בקרב אוכלוסיית המיעוטים. במסגרת זו יבחן הצוות, בין השאר, את סוגיית מעמדה, מיקומה, הסמכויות והמשאבים הנחוצים ליחידה הארצית ואת תיקוני החקיקה הנדרשים לעבודתה.

המלצות שני הצוותים כאמור יובאו לעיון הממשלה בתוך 30 יום והיא תקבע, בשים לב לאותן המלצות, ממשקים וקריטריונים לשאלת יישומו של סעיף 7 לעיל.

8. השכלה גבוהה:

א. לרשום את הודעת ות"ת, לפיה היא דנה בהנגשת ההשכלה גבוהה לאוכלוסיית המיעוטים בהתייחס לתכנית ולתוצאות התכנית בחומש הנוכחי וליעדים אפשריים לחומש הבא, והחליטה כלהלן:

(1) הגדלת שיעור הסטודנטים מקרב אוכלוסיית המיעוטים לתואר ראשון כך שהיעד לשנת 2021 יהיה ששיעורם של הסטודנטים מקרב אוכלוסיית המיעוטים יעמוד על 17% מקרב כלל הסטודנטים לתואר ראשון.

(2) יעד לשנת 2021 - שיעור הסטודנטים מקרב אוכלוסיית המיעוטים לתואר שני יעמוד על 12%.

(3) יעד לשנת 2021 - שיעור הסטודנטים מקרב אוכלוסיית

מוכירות הממשלה

המיעוטים לתואר שלישי יעמוד על 7%.

ב. עמידה ביעדי התפוקה שפורטו לעיל תהיה בכפוף לתכנית הרב שנתית הבאה שתגובש למערכת ההשכלה הגבוהה ולאישור המל"ג ואשר תיושם החל מספטמבר 2016.

9. משרד התיירות:

לאמץ את הודעת משרד התיירות, לפיה יקדם המשרד תכנית רב-שנתית לפיתוח העיר נצרת כיעד תיירותי.

10. המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל:

לאמץ את הודעת המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל, בהתאם לסיכום הבין-משרדי, לפיה יוקצו לאוכלוסיית המיעוטים באזור הנגב והגליל, מתוך היקף ההוצאות הגמישות של המשרד סך של 41% החל משנת 2018. בשנת 2016 יעמוד נתח ההוצאה לאוכלוסיית המיעוטים על 30% ובשנת 2017 על 35%. לעניין הפריפריה החברתית, ההקצאה לאוכלוסיית המיעוטים תיעשה בהתאם לשיעורם בפריפריה החברתית, בהתאם להגדרת המשרד.

מטרת צעד זה להגדיל את התקציב המופנה לפיתוח רשויות אוכלוסיית המיעוטים באזורי פעילות המשרד במגוון תחומים, לרבות פעולות שיווק ומיתוג, קיום ירידי תעסוקה, אירועי תרבות ופנאי עבור האוכלוסייה הצעירה ועוד.

11. מים וביוב:

א. לאמץ את הודעת הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן – רשות המים), לפיה יוקצו מענקים בהיקף דומה לתקצוב בשנים האחרונות ליישובי המיעוטים בשיעור של כ-50% מסך המענקים להקמה ושדרוג של מערכות הביוב החל משנת 2016, למשך שלוש שנים.

ב. לאמץ את הודעת רשות המים, לפיה הרשות תפעל לתאגד את כלל הרשויות המקומיות החייבות בתיאגוד ביישובי המיעוטים בהקדם האפשרי ולכל המאוחר עד לשנת 2020.

12. ספורט:

א. לרשום את הודעת משרד התרבות והספורט, לפיה יבחן את האפשרות לפיה תחול הגבלה לגבי דירוג כלכלי-חברתי של

מוזכירות הממשלה

הרשויות המקומיות אשר נהנות מהתקנת שיפוץ המגרשים העירוניים של המשרד.

ב. לרשום את הודעת משרד התרבות והספורט, לפיה יעמוד תקציב התמיכה של מנהל הספורט בבניית מתקני ספורט חדשים ביישובי המיעוטים בשיעור שייקבע בתיאום בין משרד האוצר למשרד התרבות והספורט ושלא יפחת מ-25% מסך תקציב התמיכה לבניית מתקני ספורט חדשים ושיפוץ מתקני ספורט קיימים.

ג. הכל, בכפוף לאישור היועץ המשפטי לממשלה ובכפוף לעקרון השוויון החולש על מבחני התמיכה.

13. שירות קהילתי :

א. לרשום את הודעת הרשות לשירות לאומי-אזרחי על קידום הצעת חוק ממשלתית אשר תשנה את שם השירות הקבוע כיום בחוק, כך ששירות של מתנדבים, לרבות מתנדבים מקרב אוכלוסיית המיעוטים, אשר יבחרו בכך, ייקרא שירות קהילתי או שירות לאומי על פי בחירתם.

ב. לרשום את הודעת רשות השירות האזרחי על עמידה ביעדי הממשלה המפורטים בהחלטת הממשלה מס' 638 מיום 21.7.2013 שהביאו להגדלה משמעותית במספר התקנים לאוכלוסיית המיעוטים בשנים האחרונות, בעשור האחרון בפרט חל גידול דרמטי במספר הצעירים מאוכלוסיית המיעוטים הבוחרים להתנדב לשירות : בשנת 2005 עמד מספר המתנדבים מקרב אוכלוסיית המיעוטים על כ-240 מתנדבים ובשנת 2015 כבר עמד על כ-4,540 מתנדבים.

ג. להטיל על צוות בראשות רשות השירות האזרחי-לאומי, בהשתתפות המשרד לשוויון חברתי, משרד המשפטים ואגף התקציבים במשרד האוצר לבחון מתן תמריצים לרשויות מיעוטים להגדלת מספר המתנדבים לשירות אזרחי-לאומי. הצוות יציג המלצותיו לממשלה בתוך 30 יום.

14. בריאות :

לאמץ את הודעת משרד הבריאות, לפיה יפעל לקידום איחוד בתי החולים הנצרכים תוך שיפור האיכות הרפואית והשירות לאזרח שיכלול גם סיוע ממשלתי.

15. רשויות מקומיות :

א. לאמץ את הודעת משרדי הפנים והאוצר, לפיה תקודם תכנית לתמרוץ ופיתוח כלכלי ופיתוח הון אנושי לרשויות מצטיינות ביישובי התכנית המורחבת לשנים 2016-2020. התכנית תיועד לרשויות אשר עומדות בקריטריונים שיוגדרו בכל הנוגע לגודל הרשות ואופן הביצועים וההתנהלות הפיננסית והניהולית של הרשות המקומית. לצורך כך, יקצה משרד האוצר למשרד הפנים תקציב תוספתי בהיקף של עד 350 מיליון ש"ח בפריסה על פני חמש שנים 2016-2020. במסגרת התכנית ייקבעו אבני דרך לפיתוח ויישום תכנית אסטרטגית בתחומי הפיתוח הכלכלי והארגוני :

1) ההיבט הארגוני – קידום צעדים לחיזוק ההון האנושי והיכולות העצמאיות ובהם נהלי עבודה, תכניות עבודה, מערכות מחשוב, פיתוח הון אנושי, רה-ארגון תוך שימת דגש על היחידות ובעלי התפקידים התומכים בפיתוח כלכלי-אסטרטגי ברשות המקומית.

2) ההיבט הכלכלי - מתן תמריצים לפיתוח מקורות הכנסה ומנועי צמיחה.

ב. לאמץ את הודעת משרד הפנים, לפיה לצורך שיפור איכות הניהול וטיוב כוח האדם ברשויות מקומיות ביישובי המיעוטים וכן לחיזוק השדרה הניהולית ברשויות אלו, יפעל המשרד במסגרת תכנית צוערים לשלטון המקומי כך שלפחות 25% מהמשתתפים בתכנית יהיו מקרב אוכלוסיית המיעוטים, וכן ייעשה מאמץ כך שחלקן של הרשויות ביישובי התכנית המורחבת בשלב השמת הצוערים ברשויות המקומיות לא יפחת מחלקן היחסי של כלל הרשויות המשתתפות בשלב ההשמה, כמו כן יינתן תמריץ שכר לצוערים להשמה ברשויות מיוחדות שיוגדרו על ידי משרד הפנים ומשרד האוצר כאשר ביניהן רשויות אלו.

ג. תגבור מענקי פיתוח – משרד האוצר יתקצב את משרד הפנים בסך 200 מלש"ח בהרשאה להתחייב בשנת 2016 ו-150 מלש"ח בהרשאה להתחייב בכל אחת מהשנים 2017 – 2020, בתקציב נוסף, עבור מענקי פיתוח לרשויות ביישובי התכנית המורחבת. ההקצאה תחולק בכל שנה בהסכמה בין משרד הפנים ואגף התקציבים במשרד האוצר, תוך התייעצות עם יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות.

מזכירות הממשלה

ד. להקצות באופן חד פעמי סך של 200 מיליון ש"ח בשנת 2016 לטובת תגבור התקציב השוטף של הרשויות ביישובי התכנית המורחבת. אופן הקצאת התקציב יבוצע בתאום של צוות משותף למשרד הפנים, אגף תקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל המשרד לשוויון חברתי או נציג מטעמו ובהתייעצות עם יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות. עד ליום 31.3.2016 יבחן הצוות המשותף את התועלות של התקצוב האמור לעיל ובהתאם לתוצאות הבחינה ייבחן סיוע לתקציב השוטף לשנת 2017.

ה. מענק מותנה - בהמשך להחלטות הממשלה מספר 2964 מיום 24.7.2005, מספר 2369 מיום 23.9.2007 וכתיקון להחלטת הממשלה מספר 2899 מיום 6.1.2008 בעניין הגדלת ההכנסות העצמיות והעלאת שיעורי גביית הארנונה בכלל הרשויות המקומיות, לרבות הרשויות ביישובי המיעוטים, לקבוע כי שיעור הגבייה שאליו תידרש כל רשות להגיע כתנאי לקבלת המענק המותנה יועלה מ-80% ל-83% בשנת 2018 (תוספת של נקודת אחוז אחת מדי שנה בכל אחת משלוש השנים 2016-2018) (להלן – "יעד הגבייה") וכן לקבוע כי החל משנת 2015 שיעור המענק המותנה ייקבע באופן דיפרנציאלי בהתאם לשיעור עמידת הרשות ביעד הגבייה בשנה הקודמת להקצאה כמפורט להלן:

שיעור עמידה ביעד הגבייה	שיעור המענק המותנה
עד 75%	15%
מעל 75% ועד 87%	10%
מעל 87% ועד 99.9%	5%
מעל 99.9%	0%

ו. היערכות לחירום – להקצות סך של 50 מלש"ח בהרשאה להתחייב (20 מיליון ש"ח בשנת 2016, ו-15 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2017-2018), לטובת שיפור היערכות רשויות ביישובי התכנית המורחבת למצבי חירום. המענק יתקבל כתוספת תקציבית ממשרד האוצר ויועבר לתקנה ייעודית בתקציב משרד הפנים.

ז. להטיל על משרד הפנים לקדם שיתופי פעולה בין רשויות

מזכירות הממשלה

מקומיות לרבות בשיתוף עם רשויות מיישובי המיעוטים למטרות ויעדים שיובילו לפיתוח כלכלי, חברתי וסביבתי של רשויות אלה והאזור כולו לשם מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של הרשות המקומית בפני עצמה וכחלק מתפיסה אזורית מערכתית.

ח. רישוי עסקים - לשם מינוף תחום העסקים ביישובי המיעוטים אשר יתרום גם לאיתנות הכלכלית של הרשויות המקומיות, יפעל משרד הפנים תוך שנה מיום קבלת החלטה זו ובשיתוף עם מינהל התכנון ומשרדי הממשלה הרלוונטיים, לגיבוש תכנית לקידום תחום רישוי העסקים ברשויות המקומיות ביישובי המיעוטים ולצמצום שיעור העסקים הפועלים ללא רישוי ברשויות.

ט. כלל הצעדים המוזכרים לעיל יביאו להגדלה ניכרת באספקת השירותים של הרשויות המקומיות ביישובי המיעוטים לתושביהן, לרבות שירותי רווחה, חינוך ושירותים מוניציפליים. כך תוטב רמת החיים של התושב וחוסן של רשויות אלו.

16. ניהול התכנית :

א. המשרד לשוויון חברתי יהיה אחראי על ניהול התכנית, ריכוזה, ויישומה. המשרד ידווח על התקדמותה לוועדת השרים לענייני מיעוטים לפי הצורך ולכל הפחות אחת לחצי שנה.

ב. לצורך יישום התכנית תוקם ועדת היגוי בין-משרדית בהובלת המשרד לשוויון חברתי ובשיתוף משרד ירושלים ומורשת, משרד הממשלה הרלוונטיים ואגף תקציבים במשרד האוצר. לשיבות ועדת ההיגוי יוזמן, דרך קבע, יו"ר ועד ראשי הרשויות הערביות. ריכוז עבודת הוועדה יבוצע על ידי המשרד לשוויון חברתי. יו"ר הוועדה יהיה רשאי להזמין לשיבות ועדת ההיגוי נציגי משרדי הממשלה הרלוונטיים ונציגים נוספים וכן לכנס ועדת היגוי בהרכב מצומצם שיקבע על ידו, בהתאם לצורך ולנושאים הנדונים. ועדת ההיגוי תתכנס, לכל הפחות, אחת לחצי שנה.

ג. ועדת ההיגוי תאשר תכנית עבודה רב-שנתית לביצוע הפעולות הנדרשות ליישום תכנית החומש ותוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ממנה בתחומים השונים ולמשרדים השונים, אשר יוגשו לה על ידי המשרדים באמצעות מרכז הוועדה תוך 120 יום ממועד קבלת החלטה זו. כמו כן, הוועדה תפעל לאיתור עיוותים נוספים בתחומי הפעילות של המשרדים וקידום צעדים מבניים לתיקונם.

ד. ועדת ההיגוי תהיה רשאית למנות ועדות משנה או צוותי עבודה אחרים מבין חברי צוות ההיגוי וחברים נוספים, לשם ביצוע חלק מתפקידיה.

ה. כל מנכ"ל משרד שהחלטה נוגעת לענייני משרדו ימנה גורם מקצועי בכיר אשר ירכז את עבודת משרדו בכל הקשור לגיבוש תכנית העבודה ויישומה וידווח למשרד לשוויון חברתי על זהותו של הגורם המקצועי, וזאת בתוך 30 יום מיום קבלת החלטה זו. גורם זה ידווח למשרד לשוויון חברתי על התקדמות תכנית העבודה במשרדו ועל חסמים או כשלים בביצועה. המשרד ירכז את עבודת משרדי הממשלה השונים אל מול הגורמים הממונים ויבצע את התיאום הנדרש בין המשרדים ובינם לבין הרשויות המקומיות הערביות, בהתאם לצורך ולסוג המיזם.

17. יישום:

א. כל שר בתחומו ועל פי הנחיות הביצוע המפורטות בכל אחד מסעיפי החלטה זו יהיה אחראי על ביצוע המטלות שבתחום אחריותו.

ב. המשרד לשוויון חברתי יהיה רשאי להתקשר עם גורמי מקצוע נדרשים לקידום התכנית וסיוע לרשויות הערביות, ככל הנדרש ובהתאם לשיקול דעתו בכפוף לכל דין. בכלל זה יהיה המשרד רשאי להתקשר עם חברות ניהול לקידום פרויקטים נבחרים, בהתאם לדיני המכרזים.

ג. המשרדים יפעלו לפי עקרונות ותפיסת המדיניות שנקבעו במסגרת עבודה המטה אשר תוארה ברישה להחלטה זו.

18. מנגנון ביצוע:

על מנת להבטיח ביצוע יעיל, איכותי ומהיר של מיזמי תכנון ופיתוח, לרבות מיזמים לפיתוח תעסוקה ומגורים, הקמת מבני ציבור ומעונות יום וכן מיזמי תשתית שייקבעו ע"י ועדת ההיגוי (להלן: "מיזמי הפיתוח") באמצעות הרשויות המקומיות ביישובי התכנית המורחבת, יתאפשר ביצוע המיזמים באחת משתי דרכים: רשויות מקומיות ביישובי התכנית המורחבת, שיעמדו בקריטריונים שייקבעו על ידי משרד הפנים יחד עם משרד האוצר והמשרד לשוויון חברתי, יוכלו לבצע את מיזמי הפיתוח בעצמן. רשויות מקומיות ביישובי התכנית המורחבת שלא יעמדו בקריטריונים אלו או רשויות שיבחרו בכך, יוכלו להתקשר עם חברת ניהול (להלן: "חברה מנהלת") שתבחר על

ידי המשרד לשוויון חברתי לצורך ביצוע עבודות אלו, כמו גם הבקרה והפיקוח עליהן, תוך שישה חודשים, בהתאם לדיני המכרזים. החברה המנהלת והרשויות שיבצעו את מיזמי הפיתוח באופן עצמאי ידווחו למשרד לשוויון חברתי על קצב התקדמות היישום של כל אחד מהמיזמים, על היקף היישום של התקציב שהוקצה לכל אחד מהם ועל החסמים ליישום, ככל שיהיו, וזאת באופן שוטף ולפי דרישת המשרד לשוויון חברתי, אשר תדווח לוועדת ההיגוי. תקצוב ההתקשרות עם חברת הניהול יתואם בין אגף תקציבים והמשרד לשוויון חברתי.

19. מעקב ובקרה :

א. המשרד לשוויון חברתי יפעל לביצוע בקרה על החלטה זו. לצורך כך, יקצה משרד האוצר תקציב תוספתי בסך 10 מלש"ח בפריסה על פני חמש שנים 2016-2020. תקציב זה ישמש, בין השאר, לצורך בניית מאגר מידע ובסיס נתונים, גיבוש מודל מעקב ומערכת מחשוב תומכת, מחקר סטטיסטי מלווה באמצעות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, התקשרות עם יועצים וגופים נוספים לצורך מעקב אחר תפוקות התכנית והשלכותיה בהתייחס לתושבים, לרשויות הנכללות בתכנית והשפעותיה על הכלכלה בכלל, על מנת להבטיח יישום מיטבי של התכנית.

ב. בחלוף שנתיים ממועד קבלת החלטה זו ובהסתמך על ממצאי הבקרה, תבחן ועדת ההיגוי את הצורך בעדכון התכנית או שינויה. בחלוף ארבע שנים, תבחן הוועדה הצורך בגיבוש צעדי המשך לתכנית.

ג. המשרד לשוויון חברתי יפעל להפצת המידע בדבר יישום התכנית באופן שוטף בקרב אוכלוסיית המיעוטים והציבור בכלל, ויהיה רשאי להתקשר לצורך כך עם גורם מקצועי.

20. הבהרות :

א. סעיפים 12(א) ו-15(ה) נוגעים לכלל היישובים בארץ, לרבות יישובים שאינם יישובי המיעוטים.

ב. יובהר כי כל האמור בהחלטה זו מאפשר רק להביא להגדלה של התקציב לאוכלוסיות המיעוטים ויישובי המיעוטים, ובפרט ליישובי המיעוטים שלא נכללו בתוכניות פיתוח רב שנתיות במסגרת החלטות ממשלה קודמות. אין בהחלטה זו כדי להקטין את התקציבים שהוקצו למי מיישובי המיעוטים, ואין בה כדי

למנוע גיבוש עתידי של תוכניות פיתוח נפרדות ונוספות ליישובי המיעוטים או למגזרים בהם, ובאוכלוסיית המיעוטים, ולרבות על פי החלטות ממשלה לקביעת אזורי עדיפות לאומית.

עדיפות לאומית

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 בנושא אזורי עדיפות לאומית, השיקול המרכזי שביסוד החלטה זו הוא הצורך בצמצום פערים בין האזור או היישוב לבין אזורים או יישובים אחרים או בין קבוצות אוכלוסייה תושבות האזור או היישוב לבין קבוצות אוכלוסייה אחרות, זאת כאמור בסעיף 151(ב)(5) לחוק. בהחלטת ממשלה מס' 2365 פורטו הנתונים והשיקולים התומכים בקביעת יישובי המיעוטים כאזור עדיפות לאומית. נוסף על הנימוקים שפורטו בהחלטה האמורה, נמנה גם את השיקולים הבאים:

בין יישובי מגזר המיעוטים לבין כלל היישובים במדינת ישראל, קיימים פערים ממשיים הבאים לידי ביטוי, בין היתר, בתחומים הבאים:

- העדר תשתיות מפותחות של אזורי תעשייה ותעסוקה;
- הכנסות עצמיות של הרשויות מקומיות במגזר המיעוטים פחותות משמעותית מהכנסות עצמיות של רשויות מקומיות במגזר היהודי;
- תשתיות תחבורתיות ירודות. חוסר בתחבורה ציבורית בתוך היישובים ואליהם
- מבחנים והשוואות בין לאומיות ומקומיות בין יישובי המיעוטים לבין המגזר היהודי המצביעות על תוצאות נמוכות באופן משמעותי.

חינוך

לאיכות החינוך ורמת ההשכלה השפעה מהותית על הפיתוח האישי והמקצועי של הפרט, וכיוון שכן, גם על פוטנציאל ההשתכרות שלו. כמו כן, לאיכות מערכת החינוך השפעה מהותית על אפשרויות הניעות (מוביליות) החברתית של תלמידים מרקע כלכלי-חברתי חלש יחסית. נתוני מערכת החינוך והלמ"ס מצביעים על ביצועים נמוכים יחסית של מערכת החינוך ביישובי התוכנית המורחבת מבחינת שיעורי השתתפות והישגים ביצועיים, בכל אחד משלבי בית הספר. כך, למשל שיעור הזכאים

מוזכירות הממשלה

לבגרות במערכת החינוך של יישובים אלו עומד על 59.5% בשנת תשע"ד בלבד, בעוד שיעור הזכאים לתעודת בגרות איכותית במערכת החינוך הממלכתית והממלכתית דתית עומד על 75.1%. יובהר, כי החלטת ממשלה מס' 59 החלטת ממשלה מס' 1052 נתנה מענה לאוכלוסיית המיעוטים שאינה נמנית ביישובי התכנית המורחבת.

תשתיות תחבורה

קיים פער תשתיתי ניכר בין יישובי המיעוטים ליתר היישובים במדינת ישראל. הבא לידי ביטוי בין היתר במספר תאונות הדרכים ביישובי המיעוטים. כ-34% מההרוגים בתאונות דרכים הינם בני מיעוטים, בעוד שחלקם באוכלוסייה עומד על כ-15.3%.

קיים חוסר בפיתוח עורקי תחבורה והרחבת עורקים קיימים, בתשתיות לתחבורה הציבורית ובביצוע פרויקטים בטיחותיים.

תחבורה ציבורית

קיים פער ניכר בשירות התחבורה הציבורית בין יישובי המיעוטים לבין יתר היישובים במדינת ישראל, אשר הולך ונסגר בעקבות מאמצים ממשלתיים בשנים האחרונות. בשנת 2005 ניתן שירות ל-81 יישובי מיעוטים (מתוך 157 יישובים באותו מועד, לרבות 19 לא מוכרים ולא כולל ערים מעורבות) על ידי 3,677 נסיעות אוטובוס ביום חול. בשנת 2011 גדל מספר הנסיעות ב-53% והגיע ל-5,655 נסיעות ביום חול, המשרתות 102 יישובים. בשנת 2014 מספר היישובים שלהם ניתן שירות כבר עומד על 138 יישובים. יחד עם זאת, הפער עדיין גדול – רק 7% מתקציב הסובסידיה השנתית מיועד לקווים המשרתים את אוכלוסיית המיעוטים (לא כולל ערים מעורבות), בעוד היא מהווה 15.3% מהאוכלוסייה.

אזורי התעשייה

במגזר היהודי ישנן 168 רשויות לעומת 82 במגזר המיעוטים. סך השטח המיועד לתעשייה ומלאכה באזורי תעשייה בדונמים הינו 33,546 דונם ליהודים לעומת 1200 דונם ביישובי מיעוטים, דהיינו 96.5% מכלל השטחים המיועדים לתעשייה ומלאכה אינם במגזר המיעוטים ו-3.5% בלבד ביישובי המיעוטים. השטח הממוצע במטר רבוע עומד על כ-1.01 פר תושב ביישובי המיעוטים ועל כ-6.18 פר תושב ביתר היישובים במדינת ישראל. ממוצע חיוב ארנונה בשטחים המיועדים לתעשייה ומלאכה לתושב ביישובים שאינם במגזר המיעוטים עומד על 359 ש"ח לעומת 45 ש"ח בלבד ביישובי המיעוטים.

תעסוקה

מזכירות הממשלה

בהתאם לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיעור תעסוקת המיעוטים בגילאי 25-64 בשנת 2014 עמד על 75.4% לגברים ו-33.2% לנשים, לעומת 85.7% לגברים יהודים שאינם חרדים ו-79.9% לנשים יהודיות שאינן חרדיות.

עוני

על פי דוח העוני והפערים החברתיים שפרסם המוסד הביטוח לאומי לשנת 2014, שיעור המשפחות העניות (כהגדרת מונח זה בביטוח הלאומי) במשפחות המיעוטים הינו 52.6% לעומת 13.6% אצל האוכלוסייה היהודית.

ביטחון פנים

הגברת הביטחון האישי, הגנה על הקניין ואכיפת הסדר הציבורי ביישובי המיעוטים, מהווים נדבך חשוב להגדלת שיעורי התעסוקה ולפיתוח כלכלי. כך, השגת יעדיו של המשרד לביטחון פנים יובילו לשיפור באיכות חייהם ובתחושת הביטחון האישי של התושבים ביישובי המיעוטים, לצמיחה ולמיצוי הפוטנציאל הכלכלי והעסקי ביישוביים אלו.

שיעור מעורבותם של אוכלוסיית המיעוטים בתיקי עבירות האלימות הינו גבוה ביחס לשיעורם באוכלוסייה - מעורבות גבוהה בעבירות האלימות בקרב אוכלוסיית המיעוטים מלמדת על רמת פשיעה ואלימות גבוהה ביישובי התכנית המורחבת ועל הצורך במתן מענה ע"י הקצאת כוח אדם ואמצעים טכנולוגיים שיגבירו וישפרו את השמירה והאכיפה על החוק והסדר ביישובים אלה.

דיוור

ביום 21.12.2014 קיבלה ממשלת ישראל את החלטה מס' 2365. במסגרת ההחלטה הוחלט על הקמת צוות בראשות הממונה על התקציבים במשרד האוצר, אשר יגבש בתוך 120 ימים מיום קבלת ההחלטה, תכנית לטיפול בסוגיות דיוור ביישובי התכנית. בצוות היו חברים גם נציגי הרשות לפיתוח כלכלי של המגזר הערבי, דרוזי והצ'רקסי, משרד המשפטים, משרד הבינוי, רשות מקרקעי ישראל, משרד הפנים, המשרד להגנת הסביבה, רשות המיסים ומשרד התחבורה.

לאור ההחלטה, הוקם צוות אשר קיים שש ישיבות וכן סיור ביישובי המיעוטים למעט יישובי הבדואים בדרום, נפגש עם גורמים רבים ביישוביים אלו, ביניהם חברי כנסת, פעילים מהמגזר השלישי, נציגי רשויות מקומיות, מתכננים, אנשי אקדמיה ועוד.

מוכירות הממשלה

עם סיום פעילות הוועדה גובש דו"ח אשר הובא לאישור קבינט הדיור. המטרה העיקרית שגיבש הצוות הינה הגדלת היצע הדיור ביישובי המיעוטים על מנת להקל על מצוקת הדיור ביישובים אלו. עוד הוחלט בדו"ח כי הסוגיות התקציביות הכרוכות בנושא זה יקודמו במסגרת הצעת מחליטים העוסקת בסוגיות נוספות הקשורות באוכלוסיית המיעוטים.

לאור האמור גובש פרק הדיור בהחלטה אלו, כך שיתאם את היעדים שנקבעו בדו"ח צוות 120 הימים הן באמצעות שינוי מנגנוני הקצאה, והן באמצעות תוספת תקציבית במסגרת תכנית חומש.

במסגרת זו הוחלט כי 20% מסך ההשקעה של משרד הבינוי, המשרד לפיתוח הפריפריה הנגב הגליל במוסדות ציבור יוקצו ליישובי התכנית הן בשכונות חדשות והן בשכונות ותיקות, וכן כי 30% מכספי הקרן לשמירה על השטחים הפתוחים בשלב ראשון ו-20% בהמשך יוקצו לטובת יישובי התכנית.

לאור זאת שעד כה לא נרקם הסכם גג עם רשות מקומית ביישובי המיעוטים, הוחלט להנחות את אגף התקציבים ומשרד הבינוי לפעול לאיתור רשות מקומית איתה ניתן יהיה לגבש הסכם גג לפי הפרמטרים הקבועים בהחלטות הממשלה בנושא. על מנת להקל על שיווק קרקע למגורים ביישובי המיעוטים, הוחלט להגדיל את סבסוד הפיתוח ביישובי המיעוטים בקרקע של רמ"י בבנייה רוויה בגובה של 55% במקום 50% כנהוג היום.

כן הוחלט, כי צוות היגוי שיוקם יגבש הסכמים אסטרטגיים עם רשויות מקומיות ביישובי המיעוטים, אשר מטרתם לקדם בנייה של שכונות מגורים חדשות בבנייה רוויה בסטנדרט גבוה. על מנת לעשות כן ניתנו לצוות כלים תקציביים ובהם תקצוב תכניות מפורטות, תקצוב תכניות בקרקע מדינה, תקצוב הסדרה, הגדלת תקציב למוסדות ציבור, סבסוד פיתוח, מענק ראש שטח וכד'.

עבור רשויות אשר לא יכנסו להסכמים אלו, נקבע כי יתוקצבו השקעות ממוקדות בשיפור מצב הדיור ביישובים אלו, בהתאם להחלטת הצוות המלווה ובכפוף לפרמטרים אשר נקבעו בהחלטה.

לבסוף, הוחלט על תקצוב תכנית ליישום המלצות מבניות אשר גובשו במסגרת צוות 120 הימים ובמרכזן חיזוק יכולות התכנון והיכולות ההנדסיות ברשויות המקומיות ביישובים אלו.

יובהר, כי החלטת ממשלה מס' 59, החלטת ממשלה מס' 1052 והחלטת ממשלה מס' 3708 כללה מענה ליישובים שאינם מנויים ביישובי התכנית ו בנושאים הבאים: פיתוח מוסדות ציבור, פיתוח שכונות ותיקות, הסרת

מזכירות הממשלה

חסמי תכנון ופיתוח, קידום תכנון מפורט בקרקע פרטית, קידום תכניות מתאר, הרחבת שטחי שיפוט, סיוע בקידום סבסוד ופיתוח אורבני ושיקום חברתי, ולפיכך אוכלוסייה זו אינה נמנית על סעיף זה.

השכלה גבוהה

במערכת ההשכלה הגבוהה נרשמים שיעורי השתתפות נמוכים בקרב אוכלוסיית המיעוטים. שיעור הסטודנטים מאוכלוסיית המיעוטים הלומדים לתואר ראשון במוסדות האקדמיים בישראל עומד על כ-13% לתואר ראשון בשנת תשע"ד. שיעור זה נמוך משמעותית בהשוואה לחלקם בקבוצת הגיל הרלוונטית (18-29).

רשויות מקומיות

הרשויות המקומיות מופקדות על אספקת שירותים ציבוריים לתושביהן, לרבות שירותים כגון חינוך ורווחה. בהתאם, איכות השירותים הציבוריים המסופקים לתושב מושפעת במידה רבה מרמת השירות שהוא מקבל מן הרשות המקומית. לכן, קיימת חשיבות רבה להיקף מקורות ההכנסה של הרשות וליכולת הביצוע שלה, לעניין איכות אספקת השירותים הציבוריים המסופקים לאזרחים.

בפילוח ההכנסות העצמיות בין הרשויות השונות, ובפרט בהכנסות מארנונה שאינה למגורים, קיים פער דרמטי בין רשויות ביישובי התכנית המורחבת לרשויות מהמגזר היהודי. כך, סך החיוב מארנונה שלא למגורים (קרי, ארנונה לעסקים) לנפש ברשויות הערביות עומד על כ-15% בלבד מהממוצע הארצי.

יובהר, כי החלטת ממשלה מס' 59 מיום 7 ביוני 2015 כללה מענה לאוכלוסיית המיעוטים שאינה נמנית ביישובי התכנית המורחבת לרבות תקציבי פיתוח ותקציב שוטף.

מים וביוב

תשתיות מים וביוב הן תנאי בסיסי לפיתוח כלכלי ואזורי. שני האתגרים המשמעותיים במשק המים והביוב ביישובי המיעוטים הם סיום הליך התיאגוד והנחת תשתיות ביוב.

לתיאגוד הרשויות חשיבות עצומה בפיתוח משק המים והביוב. טרם הקמת התאגידים שיעורי פחת הגבייה ופחת המים עמדו על ממוצע של כ-40% ברשויות הזכאיות (בעיקר במגזר המיעוטים) לעומת ממוצע של כ-10% כיום ברשויות המתואגדות (כ-20% בתאגידים המוגדרים זכאים). עדיין קיים פער משמעותי בין השיעורים המקובלים ברשויות ביישובי

מוזכירות הממשלה

המיעוטים לעומת רשויות אחרות.

ספורט

למינהל הספורט ישנן שתי מטרות מרכזיות: עידוד הספורט ההישגי ופיתוח ותמיכה בספורט העממי. בכל הקשור לספורט ההישגי, מרבית פעילות המנהל נעשית באמצעות תמיכה באיגודי הספורט ובמכון וינגייט. הקצאות אלה מטבען אינן בעלות מאפיינים מגזריים כלשהם. לצד זאת, ייתכן כי שיעור הספורטאים הפעילים בקרב אוכלוסיית המיעוטים נמוך לעומת השיעור בקרב האוכלוסייה היהודית. הבדל בשיעור הספורטאים הפעילים יכול לנבוע כתוצאה מכך שתשתיות הספורט ביישובים הערבים נחותות לעומת התשתיות ביישובים היהודים כך שנוצר חסם כניסה להשתלבותם של ספורטאים חדשים מאוכלוסיית המיעוטים.

שירות קהילתי

כפי שהוצג, שיעורי התעסוקה וההשתתפות בכות העבודה של נשים מאוכלוסיית המיעוטים הם מהנמוכים בעולם. תופעת ההשתתפות הנמוכה בשוק העבודה של נשים מאוכלוסיית המיעוטים נובעת מקיומם של חסמים כלכליים, מקצועיים ותרבותיים. על פי מספר מחקרים שנערכו בנושא, חלק ניכר (כ-50%) מהבנות באוכלוסיית המיעוטים בגילאי 18-22 אינן עובדות או לומדות. זאת בשל סיבות שונות כחוסר בידע, בהכוונה תעסוקתית, בניסיון תעסוקתי, הכשרות מקצועיות וחסמים של אי היכרות עם שוק העבודה.

שירות קהילתי "פוגש" את המתנדבים מאוכלוסיית המיעוטים (בעיקר מתנדבות – כ-90% מהמתנדבים מאוכלוסיית המיעוטים הן בנות) בשלב קריטי ב"מסלול החיים" - לאחר הלימודים התיכוניים ולפני הבחירה האם להצטרף לשוק העבודה ו/או למערכת ההשכלה הגבוהה. לכן, שירות קהילתי עשוי לשמש כפלטפורמה אפקטיבית להכוונה לשוק העבודה ולגישור על פערי המידע עבור אותה אוכלוסייה.

יישובי המיעוטים, יישובי התוכנית המורחבת ויישובי התוכנית

התוכנית המפורטת בהחלטה מתייחסת ברובה לכלל יישובי המיעוטים, המוגדרים לעניין זה כיישובים אשר 80 אחוזים לפחות מתושביהם אינם יהודים לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לעניין רכיבי תעסוקה, השכלה גבוהה, שירות קהילתי, ההחלטה מתייחסת לכלל אוכלוסיית המיעוטים, דהיינו גם למי שמתגורר בערים מעורבות. עם זאת, חלק מרכיבי התוכנית אינם מתייחסים לכלל יישובי המיעוטים, אלא מחריגים יישובי מיעוטים אשר קיימת לגביהם תוכניות פיתוח כלכלי ייעודיות נפרדות, שנקבעו בהתאמה למאפייניהם הייחודיים.

מזכירות הממשלה

כך, רכיבים בתכנית אשר זכו להסדרה ייחודית במסגרת החלטת ממשלה מס' 59 מיום 7 ביוני 2015, והחלטת ממשלה מס' 1052 והחלטת ממשלה מס' 3708 אינם חלים על היישובים המנויים בהחלטות האמורות

סעיף 3(ד) להחלטה קובע כי החל משנת 2018 יוקצו לכל הפחות 20% מתקציב הבסיס של סניפי מעו"ף לטובת אוכלוסיית המיעוטים, ובין השנים 2016-2017 ההקצאה לא תפחת מ-17.5%. הגם שבשנתיים הראשונות לתוכנית שיעור ההקצאה נמוך במעט משיעור אוכלוסיית המיעוטים באוכלוסייה, הרי שמדובר בשינוי ניכר ביחס למצב הקיים ובשלב ביניים לקראת הקצאת השיעור המרבי.

בדומה לכך, סעיף 3(ה) קובע כי החל משנת 2017 יוקצו לכל הפחות 10% מתקציב הבסיס של סניפי מעו"ף לטובת אוכלוסיית המיעוטים, ובשנת 2016 ההקצאה לא תפחת מ-7.5%. הגם שבשנה הראשונה לתוכנית ובתקופה שלאחר מכן שיעור ההקצאה נמוך משיעור אוכלוסיית המיעוטים באוכלוסייה, הרי שמדובר בשינוי ניכר ביחס למצב הקיים, ובשלב ביניים הכרחי לקראת גידול ממשי בפוטנציאל צמיחת הייצוא מקרב אוכלוסייה זו.

החלטות ממשלה קודמות (שפורטו לעיל) העניקו העדפות ממוקדות מעבר לעדיפות הרוחבית בה עוסקת החלטה זו. ברי כי נימוקים בגינם התקבלו ההחלטות הקודמות וכן נימוקים עניינים נוספים לעניין החלטות ייעודיות לקבוצות בתוך אוכלוסיית המיעוטים, יוכלו להוות בסיס לקבלת החלטות עתידיות שעניינן מתן עדיפות לאומית מעבר לאמור בהחלטה זו.

נצרת

השיקולים לקידום תוכנית רב שנתית לפיתוח העיר נצרת המנויים בפרק העדיפות הלאומית בהחלטת ממשלה מס' 2365, רלוונטיים להחלטה זו. בנוסף, הימצאות מספר בתי חולים בעיר אחת הינה ייחודית בכלל הארץ בהשוואה לגודל האוכלוסייה, ובפרט בקרב יישובי המיעוטים.

ראה החלטה מס. ערב/1 מיום 31.12.2015

ראה החלטה מס. ערב/3 מיום 17.5.2016

ראה החלטה מס. 1560 מיום 19.6.2016

ראה החלטה מס. 2397 מיום 12.2.2017

ראה תיקון בהחלטה מס. 3452 מיום 18.1.2018

מזכירות הממשלה

ראה תיקון בהחלטה מס. ערב/7 מיום 23.4.2018

ראה תיקון החלטה מס. 29 מיום 31.5.2020